

Monolog for 8. januar 2011
Sjømilitære Samfunds Nyttårsball, Håkonshallen, Bergen
Sjømilitære Samfunds 175 års jubileum
Av Knut Rosenlund

1

Når man skal drøfte spørsmål av faglig art
Har det ofte vist seg å være smart
At de interesserte kommer sammen
Og at et formalisert forum danner rammen

2

Så også blant sjøoffiserer for 175 år siden
For noe slikt fantes ikke på den tiden
Og i 1835 på den fjerde desember ble det hele formalisert
Det Sjømilitaire Samfund ble etablert

3

Det var i Stavern på Fredriksvern det hele kom i gang
Og omfattet noen titalls offiserer med ulik rang
Som definitivt må ha gjort seg svært så flid
For medlemstallet doblet seg etter ganske kort tid

4

Stavern var muligens ikke et sted av den rette sorten
Så fem år senere ble Marinen gradvis flyttet over til Horten
Og etter noen-og-tyve år var denne prosessen slutt
Da flyttet også Marinens Søcadetinstittutt

5

SMS fulgte først ikke med
Og under dette var det foreningsvirksomheten som led
Da var det at elleve sjøoffiserer og noen marineleger sa
At et Hortens Bal- og Soiréselskap det må vi ha

6

Det må nødvendigvis ha nyttet
For selskapet bidro til at SMS også flyttet
Og det ble en sikker vinner
For herefter gikk virksomheten på skinner

7

For å gjøre denne både god og trygg
Begynte man å tenke på eget bygg
Og vel førti år etter vår fødsel ble det liv
Man skimter de første initiativ

8

Noen år senere er det meste klart
De viktigste spørsmål er besvart
Komité og bygger fortjener all den ros som er dem verdig
For allerede året derefter var faktisk Samfundsbygningen ferdig

9

Ja dette var karer som tok affære
Kanskje hadde Forsvarsbygg her hatt noe å lære
Og den gang var det sikkert heller ikke lett
Men man kom faktisk ut nær budsjett

10

SMS' rolle må ha vært opplevet som særdeles viktig
For allerede i 1882 fant Stortinget det riktig
At det skulle utgis en uhildet publikasjon
Som utenom tjenestevei kunne bidra med nyttig informasjon

11

Slik ble Norsk Tidsskrift for Sjøvesen en realitet
Og som de fleste forsvarsinteresserte vet
Blander Tidsskriftet seg gjerne bort i det aller meste
Men bare så lenge det er til forsvarets beste

12

For eksempel kom mang en stemme på gli
Da Tidsskriftet kommenterte jubileet i Normandie
I nyere tid er forlagsvirksomhet kommet til
For å utgi publikasjoner og bøker er det heldigvis flere som vil

13

Rundt 1895 ble det bevilget mange penger
Det gjør at et forsvar kan skaffe seg det det trenger
Ja man befinner seg selvsagt ganske så vel
Når man har panserskip blant sitt materiell

14

Det etablerte for eksempel den situasjon
At det styrket vår forhandlingsposisjon
Statsminister Michelsen kunne under utøvelsen av sitt yrke
Si opp unionen med Sverige med såvel kløkt som styrke

15

Vi vet ikke nok om marinen var et pengesluk
Men fartøyene var i et hvert fall i aktiv bruk
Og det med flere skift
Så den gang hadde man til og med penger til drift

16

Når en gruppe skal uttrykke en felles yrkesforankret mening
Gjøres dette ofte gjennom en fagforening
En rolle SMS ved forrige århundreskifte formaliserte
Men en funksjon man av mange grunner senere terminerte

17

Efterkrigstiden var tidlig preget av massiv investering
Fra Marshallhjelp til Haakonsvernetablering
Vi flagget Sjøforsvaret hem og hjem
For vi skulle jo opp og frem

18

Så til flåteplanen av 1960 ja femti fartøy var tallet
Her må nok datidens politikere ha følt seg kallet
Nu for tiden har vi imidlertid sett
At det ikke på noen måte er like lett

19

For i de seneste år
Har forsvaret dramatisk fått endret sine kår
Med nedbygging flytting og omorganisering
Preget av sluttpakker og restrukturering

20

Da har det ofte vært en nyttig trøst
At SMS har kunnet heve sin røst
Har gitt debatter langt mer liv
Og har derigjennom kommet med nyttige korrektiv

21

Offisielt må forsvaret selvsagt følge lojalt
Det som av politikerne er blitt dem fortalt
Men tidvis kan selv toppledelsen føle situasjoner litt spent
Og kan da bruke SMS som et nyttig instrument

22

For vi kan på uavhengig basis mene stort sett hva vi vil
Å satse målbevisst på at vi også skal få det til
Ja tidvis mobiliserer vi en hel masse
Men så ble det da også både fem fregatter og en Skjold-klasse

23

Det er krevende å få til den eleganse
At mannskap og materiell er i perfekt balanse
Men er det først gjort investeringer som skal vare i flere ti-år
Må man ikke kortsiktig gå rundt å endre på grunnleggende rammevilkår

24

Her har nok politikerne ikke skutt blink
Nei har rett og slett ikke vært særlig flink
Men i SMS hevet vi heldigvis fanen
Ja var faktisk svært så tidlig på den banen

25

Foredrag og diskusjoner har alltid vært dominerende
Innhold og kvalitet svært imponerende
Som både fasinerer og tiltrekker
Langt utover representanter fra egne rekker

26

Oppsummert er vi i den heldige situasjon
At vi 175 år gammel stadig er en livskraftig institusjon
Og selvom vi nok ikke kan trylle
Har vi fremover likevel mange viktige roller å fylle

27

Vi har aldri sett det som spesielt gale
Å være tildels ekstremt sosiale
Nyttårsball Stiftelsesmiddag 17. mai-frokost Vinaften og Sommerfest
Følger alle en glimrende og velprøvet lest

28

Det er selvsagt alltid medlemmene som danner en strålende ramme
Uten dem kunne det kanskje vært det samme
Som dere sikkert allerede har forstått
Liker vi faktisk dette sosiale svært så godt

29

Vel dette var stort sett den tiden jeg fikk
Til å fremføre et lite historisk tilbakeblikk
Helt sikkert ikke særlig militært - men så er jeg da også den eneste
Som i Hovedstyret kun har gjennomgått førstegangstjeneste

Takk for meg